

С.БОРИСОВА

Ыал экономиката

Үстүү тонна үрүн илгэ

Одүүлунга В.В. Петухов салалданчылаах бааһынай хайдайыстыба арытын сылар күн ахсын үстүү тонна урун илэ астанан, арабас арыгы кубуллар.

Күнүс 12 цааһы ааһыта тийнхэнтгэр смахха үлэ-хэмнэс үтэннээн тулара-рабочай Василий Николаевич Рязанский уонна үүт конуулааччы Афанасий Афанасьевич Саввин күөк үүтүтээх бөтүөннэри таһырдыа таһа сылдьалла-ра. Олору үүтү туттарбыт дьонко илдьэхтээхтэр эбит. Иһирдээ киирэн ра-бочай Клавдия Николае-вна Федотова дьааһыкка арым талтайа турары көрүстүбүт. Сыха мааста-рын Н.И.Пенигинаны лабо-ранский хостон буллубут. Киники уруксуктан билэр дьон быйыһыттан бөлөхчү үлэ-хэмнэс туһунан ыйыта-ластыбыт.

цэлийбит. Чаахынайдартан Иван Иванович Степанов, Василий Николаевич Петров, Александра Алексеевна Карпова, Петр Петрович Сивцев кыһыннарысайыннары бастааннайдик туттараллар. Билигин хас биридинлэрэ 40-куу, 50-куу литирэни күн ахсын туттараллар, — диир Нина Иванова.

—Үүт туттарбыт дьону кытта төлөһөн иһингит хайдабый?

—Арылган, соларкнан утары аахсын иһэбит, со-рох бырыһыана уу харчы-нан бэриллэр. Бу күннэргэ от ыйдаабы үүт төлөбүрү кэлэн дьон ыла сымдаал-лар. Иэстээхпин диір су-ох.

—Оттон үлэһиттэр төһө
камнаһы аахсабытый?

—Үрдүк. Рабочай 1,5 тый, солк., мин 2тый, солк. аахсабыт. Икки тоннатан табыстаарына, оклад буолар.

Мария
НИКОЛАЕВА.

Саях кыянтата кыра бу-
олан, үлэһиттэр күнү быһа
түбүгүрэллэр эбит. Сэлпэ-
рэттэр, сүөгэй иирдэри
хос-хос сууһа-сууһа үлэ-
лээһин элбэх бириэмэни
ылара биллэр. Ону ол диэ-
бэккэ, саях түөрт үлэһитэ
бүтүн иһилиэк үүтүн -аһын
хаачыстыбалаахтык асты-
ылар.

Хаартыскаа: сарсыарда хомуйбут үүтэрин астаан аны күөх үүтү бадлаарынан түгэттихтэрэ. Рабочай В.Н. Рязанский уонна үүтү хомуйааччы А.А.Саввин.

Специалист субэтно

Мағы хайдах олордүөххэ

От-мас үлэтэ үмүрүйэн, аны билигин иһэр кыһыны көрсө тизгэни-уһайбаны сергөхсүтүү, ыраастааһын үлэтэ сабаланна. Олортоһ биһр табыгастаагынан дыа таһыгар мас олордуута буолар. Күлүн, баччаларга, олордууллубт мас сиртэ үчүгэйдик ылсар буолан, саас көкөрөрүгүр көмөлөх.

Маһы белогүнэн олордуллар.
Үгэс курдук, маһы тыа сабатыттан
эбэтэр солоохунтан ылар ордук.
Манньык сиргэ үүнэр мас тиэргэн

усулубуйатыгар сеп түбэлэр буолан тулуйумтуо буолар. Мас үрдүгэ 1,5 метэрэттэн тахсыа суохтаах. Силийи алдьалпакка, түөрүллэр араатын теһе кыалларынан улаатынгаран ылабыт. Хайа дизки хайыскаланан үүммүтүтүн быһааран бэлиэтигит, олдордугутугар ол быһыытын туһулабыт.

Майнайт олордор сиргитин
бэлэмнээн кирээнкэ курдук
сүбүрчүү хайым орооруут. Түрөөн

азалбыт мастаргытын (хатыны,
тиити) уонна талахтаргытын (үөтү,
иһэ, ыарба, дөлөһүүн үгүн) сииги
тутар гына хардары-таары сана
дьаама хаһан олордубут. Ол иннинэ
дьаамаба уу кутан убаас бадараан
курдук өҥөрбүт. Олордуллубут
мастары тула штакетнигынан
күрүөлүүр маам үйэтин үһүтэр.

Николай ДЪЯЧКОВСКИЙ,
ойуур хаһаайыстыбатын
үлэһитэ.

Кинигэ таһаартарарбар көмөлөһүң

Улуу Кыяйы 50 сылын туолар юбилейынан уонна дыахталлар республикатаабы 1 сызатара буолбута 70 сылын туолуутугар анаан Аба дойду сэринтин кэжэтигэр ыгырыллан эргиллибэтэхтэр (өлбүттэр, сураба суох сүлүүттэр) бизэни, түөртүү, үстүү биригэ төрөөбүт (ини биллэр) бырааттылар тустарынан "Ийэлэр харахтарын уута" дикан кинигэ маңнайгы

чааһа (тома) 1996 сылга тахсыбыта. Иккис чааһа Кызылы 55 сылыгар аанан 2000 сылга тахсыбыта.

Документуудан тирэхтэнэн хомууллубут очеркалар, ахтыглар уонна ыстатыглар бэлэттэммиттэрэ. Бу республикада бастагы холоноуу. Адаагчы сэнээрбитэ, биһирээбитэ, Саха сиригэр олорбут уонна олохор нууучалар нууучалыы тылбаастатан таһаартарар.

бар модульлар даъаны,
корректлар даъаны.

Үеһэ этилибит икки кинигэ тахсыбыттар оболоро, сизнэрэ, аймактара, билэр дьонноро нууччалыы переводтатан массыынаҥа иккилии экземплярга бэчэттэтэн (хаартыскаларын кытта) суһаллык ытаргытыгар баһарабын. Онон ыарык-баттык онгосто сылдыбыт сүгүһэрбин чап-чэтинним этэ.

Дьокуускай куорат, Чернышевскай уулусса 8 №, 22 квартиратыгар, Петров Илья Даниловичка аадырыстаан ыытаргытыгар кордөһөбүн.

Илья ПЕТРОВ—
Мастаах Уола,
саха суруйааччыта,
сэрин, үлэ ветерана.

Улүү Кыайыы 55 сылынан

Буюун сүүрбэлнэ үйэ эрхирдээх суолунаа

Е.П.Федоров 1921 сылла-
ахха Мырыла Харыйадаа-
ар тараабыта. Сигэтэ суох ор-
тоскуоланы бүтэрэн баран,
колхозка үлээлэбита. Бол-
тоноҕо "Кыһыл сизмэ" кол-
хуоска суёһу көрөөччүһүн
үлэлээн Туолумаа кысты
сылдыбыта. 1942 сыллаахха
колхозтарын кытары
көһүүгэ балта Өлөөнөлүүн
барбыттара. Кэбээһингэ
Арыктаах диэн сиргэ тийиэн
"Үүнэр олох" колхозка
холбоспуттара. Ити Ньиде-

или збэ үрдүгэр этэ. Бастагы кыһыннарыгар балык биригээдэтигэр үлэлээбиттэрэ. Салс-муус устарга Сэнгаар шактата эстэн 12 киһи өлбүтэ, Онно үлэит илии тийбэт буолан комсомольскай путевкайан дьону хомуй-буттарыгар Дьөгүөр балта Өлөөнүгүн уонна Мотуруо-на Козловалыын үһүө буол-ланнар барбыттара. Дьөгүөр арыях ый үлэлээн баран бэ-бээскэ тутан фроннга барар буолбута.

Егор Петрович 1943 сы-
тан 1946 сыллаахха дизри сэр-
ин араас суолунан сылды-
быта. Сэрингэ Китай сири-
нэн Монголияга сылдыбы-
та. Дойдугар 1946 сылла-
ахха эргиллэн кэлбитэ. Кэлэ-
эт үлэ үөлүгэр түспүтэ. Бас-
гаан промартыалга, онтон
“Кыыл сизмэ” колхуоска
үлэлээбитэ. Онтон 1958 сыл-
лаахха ЧПУ-га захоттаан
баран суоллардар курстарын
бүтэрбитэ. Ити кэмтэн ала
30-ча сыл устата массовна

уруулун тулпута. Хадаар
сельпотугар, аэропортка
уончалыы сүл үлэлээбитэ.
Кэлин бочуоттаах сынны-
аланна тахсан баран, дойду-
тугар Мырылаба киирэн сэт-
тэ сүл көчөгөрдөөбүтэ. Кини
сэрингэ сүлдүүбүт добот-
торун кытары көрсүбүүгэ
сосуруу үстэ бара сырытта.
Ол курдук, Молдавия киин
куорга Кишиневтан Ста-
линоградка тийэкэ
сүлдүүбүтэ. Украинага
Днепропетровскайга Кылы

знамя анныгар хавртскада
түслүтэ, сэрилэспит сирдэ-
ринэн, умнуллубат бойобуой
доѳотторун кытары көрсөн
любийда калыстан калбитэ.

Сэрийн, тыл ветерана
Егор Петрович Федоров би-
эс оболоох, уон биэс саян-
нээх. Кини быйыл 2000 сыл-
га 79 сааһын күрсүөбэ.

Алексей МАКАРОВ.
Мырыда.

Ыччат проблемата

Кырыылааччы-кэскиллээх идэ

Эдэр ыччат иннигэр билигин улахан сорук турар идэ ылан үлэлээн-хамсаан бэйэ миэстэтин булууну. Биһир ордук кэскиллээх идээнэ Сахабыт сиригэр саага атаар турар эрэр промышленность — алмааһы чочуйуу буолла. Билигин кэскилэ республика иннигэр баар алмааһы кырыылыыр заводтар кыамталарын күүһүрдэр кыах сыллата үрдүүр. Кинилэри сырьенан хааччыйыы, бриллианнары экспортка таһаарыы республика биһир сүрүн политикаһынан буолан, гранительнай промышленность салгыы сайдарыгар бары табыгастаах усулуобуйа оһонуллар. Холобур, "Туймаада-Даймонд" заводтара 2000 сылга производстволарын 42 бырыһыан үрдэтэр гына былааннаан үлэлиир оһороллор. Бу элбэҕи этэр улахан сыһыппара. Биһирэхэ Чурапчытааһы алмааһы кырыылыыр завод 1993 сылтан үлэлиир. Билигин туругунан манна 38 киһи үлэлиир. Директорынан мус устар ыйтан ыла Д.С.Добордуурап анаһыабыттан үлэ биллэрдик тулсубутун бэлэтириллэр. Биһиги кинини көрсөн үлэ-хамнас туһунан сэлэргэстибит.

—Ханнык бабарар тэрилтэ бэйэтин иннигэр элбэх ыарахаттары көрсөр. Биһиги

заводпут кэккэ сылларга сырьенан хааччыллыыта кыайан быһаарыллыбакка, доһолонноон баран өрүттэр суолга үктэнэн эрэр,—диһир Дмитрий Станиславович.—Алмааһы кырыылааһынна хаачыстыба сүрүн быһаарар көрдөбүл. Онон, туох ханнык иннинэ ону тулсарына сылланан үлэлээбиппит. Урут үлэлиир сылдыбыт специалистарбыт быйыл төһөнөн кэлэн төһүү күүстэринэн буолулар. Онон, хаачыстыба үрдээн, сыры мөһүө суох кэлэрин өһитибит. Улахан караттаах, үрдүк сыаналаах таастары аһалар буолулар. Маньыктары чакчы эрэнэр эрэ заводтарыгар биэрэллэр. Билигин 50 кырыылааччы миэстэтигэр 20 эрэ киһи үлэлиир. Кинилэр истэригэр республика таһымынан бастыгнар кэккэлэригэр киһирсэр кырыылааччылар: П.Сергеев, И.Коркин, Г.Осипов, К.Захаров, В.Захаров, Н.Собакин, С.Чинигинаров бааллар. Былырыныгыттан ыла үлэлиир Г.Соломов, С.Игнатьев, С.Андреев идэлэрин бэркэ баһылаан эрэллэр. Биһирэхэ хамнас төһө элбэҕи уонна хайдах хаачыстыбалаах онорбукунан аһыллар. Онон, бастыгнар хамнастара хааччаа суох үрдүк.

—Инники өттүгэр туох

былааннааххыт?

—Атырдыах ыйын 22 күнүгэр улуус дьаһалтатыгар улахан мунньах буолбута. Онон алмааһы кырыылыыр завод туруктаах буолуугу, кадрдары иитиһэ, үлэ онорумтуотун үрдэтиһэ, үлэһиттэр үлэлиир-олорор усулуобуйаларын тулсарына, саага үөрэнээчилэргэ стипендия курдук бопсунуостарынан кизн кэпсэтин тахсыбыта. Оттукка уонна олохтоох нолуоктарга кэпсэтиилэр көрүлэр буоллулар. Бизс сыллаах былаан ылыммыһыт, онно заводпут 2005 сылга дизри сайдар кэскилэ көрдөрүлүнэ. Бу кэм устата үрдүк таһымнаах 200 специалист бэлэмниллиэхтээх. Кинилэртэн 30 бырыһыаннара атыттары үөрэтэр технолог-маастар буолуохтаахтар. Билигин сорохтор сыһыа өйдүүлэр— биһирэхэ үлэһи киһирэт даһаны тутта хамнас аахсыахтаахтарын курдук саныыллар. Аны, үгэс курдук, үөрэххэ кыайан киһирбэтэх, атын ханна даһаны бара суох ыччат кэлэр. Дьиксинэн, алмааһы кырыылааччы дизн— үрдүк профессионаһы бэлэмнээх, күндү тааһы сыаналыыр, чочуйар, ону аһан атылыыр кыахтаах дэһиттэр специалист буолуохтаах. Ол иһин, үлэһи киһирбит киһи бастаан үөрэнэр.

Холобур, атын идэлэри 5-6 сыл устата үөрэнэн баһылыллар диһ. Онон, ыччат заводка быстах, сылы ыһтан буолбакка, бүтүн оһобун бу идэһэ, алмаас курдук күндү тааһынан үлэни баһылыырга сананан турар үлэли кэлиэхтээх. Биһиги тирээн турар инники биһир сүрүн сорукпут—бу буолар.

—Быйыл төһө кинини үлэһи ылар былааннааххыт?

—Быйыл 20 кинини ылаахпыт, бастаан үөрэттириэхпит. Ону геометрияга, черчениега иһизинэ математикага тестирование түмүгүнэн набордаан Одьулууннааһы политехническэй лицейга сыллаах миэстэлэргэ ыһтан үөрэттириэхпит. Үөрэхтэрэ балабан ыйын 10 күнүттэн саһалана. Ким баһалаах хо-

лонон көрөрүгэр ыһырабыт, 21-617 нүөмэрдээх телефонунан билсин.

—Соторутаабыта "Сага олох" хаһыакка тахсыбыт общественнай корреспондент А.Ефимов заметкаһыгар эһиги үлэһиттигитин "арыгылыллар" диһн баара. Ити хайдахый?

—Уруксу өттүгэр итиник түбэлтэ тахсыбыта кистэлэ суох. Арыгыны утары биһиги тыһигин быспакка уонна системалаахтык үлэлибит. Ити заметка сүмүүнэн коллективка кизн кэпсэтин ыһыллыбыта.

Афанасий ЗАХАРОВ кэпсэттэ.

Хаартыскаа: кырыылааччылар үлэлэрин үгэһэ.

Дьыллар уонна дьоннор

Мырыла күүстээһэ Бөбө Ньыыкан

Биһиги Мырылабытыгар сэдэхтик да буоллар бөбө, тустуук дьон төрөөн-үөскээн ааспыттара. Кинилэртэн күүстээбинэн Ньыыкан Брызгаев — Бөбө Ньыыкан, тустуугунан Прокопий Брызгаев ордук биллэр эбиттэр. Оччо-тоовуга Ньыыканка тэннэхэр киһи чуһаһынан суоһа.

Мин Бөбө Ньыыканы өйдүүбүн. 1943 сыл саас Сыырдаах дизн алааска өлбүтэ. Куруук торуоскалаах сылдыара, торуоскалаах илиитигэр сыһааһын өйөөн олорор буолара. Төһөкөчү тутта сылдыар буолара. Эһэ сохсотугар баггатыабыттан итинник туттар буолбута үһү.

Ньыыкан эдэригэр кэргэнэ Өрүүнэлиин Урүйүсэ кылыныгар Дьаллик уолугар ыалдыгыты кэлбит. Дьонно сылгыларын сэллэ сылдыаллар эбит. Атырдарын көбүлүн аччата түһэри, тутта сатаабыттар да, атырдары туттарбатах, бургуян биэрэн испит. Бу кэмнэ Ньыыкан күрүө таһаар кэлэн сыстан турбут.

Атыр күрүөнү кырыһа сүүрэн кэлэн Ньыыкан таһынан, күрүөнү көтөрү өрө хороһыммыт. Ньыыкан эмискэ атыры көбүлүттэн харбаан ылан, күрүө үөһэ сүллүгэһигэр хам баггатыт. Ол баттырыгар атыр сүүһүн тириһэ балтараа харыс холобурдаах хайа ыстанан этэ кытар гына түспүт. Ньыыкан соһуйан, атырын көбүлүн ыһтан кэбиспит, тэллэбит тириһи төттөрү хам баггатабыт. Күтүөт оһо кылынын баар-суох атырын эһэпиттэһэн кыбыстан, дьизэһи киһирэн хаалбыт.

Ньыыкан быраата Тарабайдыын үксүгэр булдуна оһорбуттар. Ноху үрэххэ Сотонуху уонна Ат үрэхэ дизн иһи үрэх төрдүгэр дьизэлэхтэр. Оһо олорон сайынын оттоон, аһыах сүөһүлэрин иһтэллэр, кыһынын айан дьонун көлөлөрүн аһаталлар. Ньыыкан улахан булка таптаан, талсан илдьэ сылдыар дьонноох буолара дииллэр. Оннук дьоннорунан Тайэр Хайа аһыгар олохтоох ааттаах кытыгырас Аһынас уонна Аһма

Даайатын ааттааһа Бөбө Силип Ондуроһан эбиттэр.

Биһирдэ сайын Аһынастын сылдыан тайах өлүгүн булбуттар. Өлүгү эһэ саага сизн эрэр эбит. Булчуттар тобуһ мастаах аарыма сохсону оһсоллор. Ньыыкан ат буолан сохсо кылыһын баһаа киһирэр. Сэргэлэрэ төлө барбыта дуу, хайдах дуу сохсо эһээн оһоньору баттым түһэр. Аһынас уолуһан булу-махтана түһэр. Ол кэмнэ алларааттан Ньыыкан: "Көпсөтүн быһ, көпсөтүн!" — диһир хаһыта иһиллэр. Аһынас онтон өй ылан, сохсо үрдүгэр сүүрэн тахсан көпсөлөрү быһыта оһсоталыыр. Сохсо маһа аһылла түһэр. Ньыыкан ат буолан турар эбит. Атын кинини ити сохсо соботохто хам баггыа этэ, киһитэ Ньыыкан буолан тулуйдаһа. Онтон ыла сийэ дьарварар, бөһкөчү туттар буолбут.

Күһүгүгү тайах хаа-мыһыгар Силиптин сылдыаллар. Арай ытта-ра иһирик ойуур иһигэр

үрэн баргыһа түһэллэр. Чуһаһаан баран эһэни үрбүттэрин билбиттэр. Сааларын бэлэм тутан киһирэн испиттэр. Силип ылыһык устун баран иһтэһин, эһэлэрэ бу ыһтанан кэлбит. Силип ылыһыт да, сыһыан кэбиспит. Эһэ туох баарынан иннин хоту ыһаммыт. Силип кэһинэн тэйэн иһэн өлүү түбэлтэлээх халтарыһан тизэр таһыллар. Кыһыл айаһын алпыһынан кини үрдүгэр түһэр. Силип илиитин эһэ айаһар ба-тары аһыар да тылын төрдүттэн харбаан ылар. Аһар илиитини эһэни аһар дьабадыгыттан өрө аһыар. Эһэ киһи илиитин ыһар кыаһа суох буола түһэр. Арай иһки илин атаһынан оһсуолуур да, сонун эрэ сиритэ-хайыта саайар, атаһа кылыһаан бизэрэр. Үс-түөрт ыт сапта сыталлар. Ньыыкан сүүрэн кэлэр, ыһаары гынар да ыһтара мөһэйдииллэр. Ньыыкан саатын сиргэ бырабаат, быһаһын ылар. Эһэни аһаһыттан бобо тутан турар иһин тобо ходуйан кэһитэр. Эһэ тылын төрдүн хам тут-

таран, Силип илиитин улаханник бааһырдыбаах. Онон-манан сир-рэхалты бааһырдыбытын эһэ сыатынан эмтээн үтүөрдүбүттэр. Харытыгар, илиитин хөһсүгэр аһыах чэр баарын кэһин көрөр эһитбит.

Ити Бөбө Ньыыкан сизнэ Никон Брызгаев, Бөбө Силип сизнэ Владимир Андросов бэйэлэрин кэмнэригэр эмиз үчүгэй ыччаттар эһилэр. Иһкиэн спорт маастардара, хас эмэ сыл республикага биллэр миэстэлээх тустууктар, иһкиэн эһэлэрин курдук доһордуу эһилэр. Бөбө Силип кэһин биһиги улааппыт кэһинэ өлбүтэ. Лаппагар, халык уһуохтаах, мэлдьэннээх сүүстээх оһоньор Мырылаа аймахтарыгар Соловьевтарга кэлэн баара.

Ньыыкан Нохуга кыстаан олорор кэмигэр Алдан көмүсчүттэригэр эһары тизээн үгүс оройуон таһаарыһытара кэлэн аһаллара. Биһирдэ саас үс оройуон ааттаах бөбөс дьонно оһоньорго хоммуттар.

Ньыыкан хоһоһолоруун үөрэ-көтө көрсүбүт. Эмиз баһаһы тайах эт-тээһин киллэрэн буһарбыт. Айанньыттар кыра арыгы туруорбуттар. Аһаан баран хоһоһолор: "Кыратык харытылы түспэппит дуо?" — диһиттэр. Харытылаабыттар. Хоһоһолор оһоньордорун куолаан кыратык сүүйбүттэр. Оһоньорон бүтэн баран оһоньор сүүйтэһитин биһирбит уонна хаартытын тэрэппискээһэ суулуу оһорон "Бу кэһитин мас тардыһымнаһын", — диһиттэр. Хоһоһолор бэйэ-бэйэлэрин көрсөн кэбиспиттэр уонна ким да тугу да саһарбатах. Онон кэһсээһнэ киһирбит бөбө дьон быһкайык балаһанга итиччэ биһиргэ хоһон баран хайалара ордуһун быһаарсыбатахтар. Бу туһунан 90 саастаах, бэйэтэ эмиз бөбө киһи Василий Поликарпович Сысолятин кэһсэбитэ.

Василий БРЫЗГАЕВ.

Кэрэ эйгэтигэр

"Дьобур" бөлөх дьоллоох күннэрэ

Артист дьобурдаах оҕолор быйыл алтыс сайын "Дьобур" бөлөх аатын ылан Мундабааһыга "Кустук" лаабырга икки нэдиэлэ сыһыанан, үлэлээн бардылар. Бу сезонга 20-чэ циркач уонна ырыаһыт оҕо түмсэн экологияны үөрэтэр оҕолору кытта биригэ олордолор. Ырыаһыттары "Хотугу сулус" конкурс финалыгар киирэн, 16 концерды көрөн бэйэм таланымдым, онно Чуралчыттан биригэ оҕо кэллэ. Чуралчы бастын салайааччыларга сыйахсын лаабырга сыһыаһы туһунан этии оҕоһуллар да, бастын оҕолор соҕоо кэлбэтэр. Ол өйдөнөр: бийиги бастын үлэһиттэрбит былааннаахтык үлэһир буоланнар, Россияга тийэ ситиһиннэллэр.

Оттон "Дьобур" лаабыр бэйэтэ дьытэ-уота суох буолан, сорох сыйлаах буола кы-

быллан, соробор туспа буруо таһааран сайын ахсын дьол көрдүү, сыһыана, үөрэнэ, үлэһи айан суолун тутар. Быйыл, кэпсэтинбит хойутаан, "Хотугу сулус" телерадиоакадемияттан аһылык харчытын эрэ кэпсэтин кэл-биһит. Онон оҕолорбутун кытта дьарыктаммыт 11 үлэһиттэн тобулун бэйэбит хамнастаан, бензин, аренда, оҕолору Дьобуускайтан аһылык-иһэтин, видеофильмнэри оҕоруу, онтон да атын бистах дьаһаллар арас-куоттарын концерт харчытыттан төлөөн сырыттыбыт. Дьобуускайга билиэт сыаната 50-70 солк. буоллабына, бэйэбит дойдубутугар, элчэтэн, 30 солк. оонньоотубут, дьингэр, бу куоракка биригэ киносеанс сыаната.

Ылаһы лаабырдар-бытыгар — "Эрэлгэ" уонна "Кустукка" билиэт сыанатын анарыгар оонньоотубут. Хата,

ону "Кустук" начальнига Н.И.Протодьяконов спонсор буолан толору төлөөн, бийикэ улаханньык көмөлөстө. Оттон спортнай "Дабан" лаабырга иккитэ кыра концерттары басхо көрдөрдүбүт.

Сүрдээх түргэниг көтөн аһар икки нэдиэлэ устата быыстала суох тренировка, репетиция, сорохторго уруок, кинэ устуута, оҕо-аймах оонньоута, көрө-нара уонна 4 сиргэ наар спортнай саалаларга концерттар буолан аастылар. Көрөнчүлөр, биллэн турар, циркачтары сөбүлээтилэр, ол иһигэр 6 киһини көтөҥөр Саша Голиков, имигэс Айна Березкинаны, Айта Попованы, сүрдээх сымса уонна куустаз уолаттары, кыргыттары тутан оло-рон көрөн улаханньык астынылар. Ырыаһыттарбыт бары үчүйдэр, ол да буойдар көрөөччүлэр кыра ырыаһыттары Амиг-

тан Алеша Неустроевы, Чуралчыттан Коля Петрову уонна Уейээ Булууттан Саргылана Таракоскаяны, Өлүөхүмэттан Маша Торгожинаны ордук күүскэ эбэрдэлээтилэр. Уус-уран салайааччы-быт Роман Савин хаһааһытаабыр дабаһы айымньылаах-тын үлэлээтэ. Иитэ-чи-лэринэн 1995 сылтан үлэһир ычат лидерэ Инна Попова уонна Москва студентката На-таша Елисеева (1995 сыллаахха үөрэнээччи-быт этэ) сүрдээх сэргэ-тик үлэлээн, оҕо-аймах тапталын ыллылар. Ки-тайтан тренердэр кэл-бэтэхтинэн, кинилэри Дмитрий Чадаан со-лбуйда, оператордар Жея Калачев уонна Саша Жирков элбэх үчүгэй кадрдары улу-лулар. Видеофильм таһыһын 11 күн устата туруулаһан үлэлээн, оператор Жея Калачев ситиһиннээхтик түмүктээтэ. Онон, үгэс

бийыһынан, цирк үлэһиттэрэ уонна ырыаһыт оҕолор бири-ди видеокассетаны ыл-ылаахтара. Оттон ки-нэбит аата кыратык ула-райан, дьоллоох күннэрэ — 4-дү буол-ла.

Таарыйа биригэ бэлэ-тээһини интернат-оску-ламторун ола төрөппүтүтүргэр этиэби баарылар. Таас спор-тивнай саалага сыйах-тынан элбэх чабылхай сын элбэх курэх-тэһилэр, онтон да атын элбэх бэлэмнээһини, сыраны эрийэр дьаһал-лар ытыллаллар. Ол кэмгэ оскуолаба киири-эн иһинээһи саастаах кыра оҕолор талбыт-тарынан сүүрэн-көтөн, тустан, оонньоон көрөөччүлэргэ да, ар-тистарга да улаханньык мэхэйдикиллэр. Бу төрөппүтүтэр оҕо итин-тигэр ситэ кыһамматта-рын көстүүтэ диэ саны-ыбын. Хайа да сиргэ оҕону кыра эрдэбиттэн

дьон үлэтин убаастыыр-гына иттиллиэхтээх.

Түмүккэ "Дьобур" бөлөх коллектива бый-ылгы үлэбитигэр ула-ханньык көмөлөспүт дьоммутугар истин мах-талбытын тириэрдэбит: ректор М.Д.Гуляева, "Полярная звезда" — Т.А.Гоголева, "Кус-тук" — Н.И.Протодьяко-новка, үөрэх салааты-гар — Г.Д.Федотова, учуутал М.Н.Керемсо-ва, "Маарыкчаан" те-лестудия директора Е.Егоровка, цирк ди-ректорыгар С.В.Растор-гуевка уонна сир ахсын үөрэ көрсүбүт көмөлөспүт, аһалпыт Чуралчы үтүө-мааны үлэһит дьонугар. Оттон бийиги, бу үлэни тэрий-сипиттэр, дойдубут дьонугар манньык үтүө оонньоуну көрдөрөр кыахтаммыппытынан улаханньык астынабыт.

П.КАЛАЧЕВ.

Саха литературатын 100 сылыгар

Ийэ тылбыт кыабын тириэрэн, сага аартыктары арыйан

(Болтоноттон төрүттээх интеллигеннэр уонна суруйааччылар тустарынан бэлэтээһиннэр)

(Бүтүүтэ. Ийини "Сага олох" 98,99-100 №№-гэр көр.)

Ол кэмгэ Саха сириг Суруйааччыларын союһун бырабылланнаһын председате-лэ В. А. Протодьяконов этэ. Кини сонно тута саха ли-тературатын болпууостарын дьүүлээһини ССРС Суруйааччыларын союһун бырабылланнаһын биригэ алта-рытытаах муньабар көрөллөрүн ситиспитэ. Онон Дьон Дьанылы бу үлүлүчү-лаах уус-уран тылбааһы онорбутун саха литературатын бөдөн ситиһинин бийыһынан өссө төгүл би-гэргэппиттэрэ. Дьон Дьанылы тылбаасчыт бийыһынан үтүөтэ-өкөгө ситиннэхэ сытар дьытэххэ аһара түһэн этии буолуо суоҕа.

Иккиннэн, Дьон Дьанылы сэрин бара тур-дабына норуот санаатын өйдүүр хоһооннорун, Мака-Хара, Тимофей Сметанин, Архип Абазыньский кур-дук, фронтан ытан респу-блика кыһаһыгар, "Хотугу су-лус" альманааха бэчээттэ-рэ. Оччолорго манньык бэчээ-ттэтин улулүчү улахан су-олталааҕа. Ол соруугу кини олус үчүгэйдик топорбута.

Үсүһүнэн, саха литерату-ратын историятыгар баста-кынан хоһоонунан романы суруйбута, ону айар нацио-нальнай хоһоон форматын булбута. Ол "Уйбаанчык" ди-эн историко-психологичес-кай роман бастагы анара этэ. Кини бу айымньытын Улахан Хинган байыаннай госпита-лыгар операцияланан сытан "Хотугу сулус" альманааха ыһпыта. Олто 1945 сылла-

ахха бэчээттэммитэ. Хоһоонунан роман иккис анара суруллубата. Оччо-тобу кириитикэ Дьон Дьанылы үрдүгэр этии бу-олан сааллыбыта. Онтон кы-рабыллан айымньытын ситэр-бэтэҕэ буолуо диэн сэрэйил-лэр.

"Уйбаанчык" хоһоонунан роман поэт Дьон Дьанылы сүгүн суолталаах ситиһинтэ этэ.

Үтүөкэннээх хоһооннору айбыт поэт Дьон Дьанылы саха поэзиятыгар эһическэй поэмалар жанрдарын адыс сана көрүгүн киллэрбитэ. Онуоха олус сатабыллаахтык норуот күннэри олобор-дьяһаар туттар тылын-өһүн, өйүн-санаатын тутуун, май-гытын-сигилитин, националь-най уратытын ойуулаабыта, киллэрбитэ уонна олору поэ-тическай уобарас оҕортоон үйэтиппитэ.

Дьон Дьанылы хоһоон-норо нарын изииннээхтэр, сүрэҕи-быары ортогунан ки-рэллэр. Кини сибилгинс

Хатын чаран күөх намчы Сэбирдэбин суккирэ, Доробото тут эрэ! — диэ-битинэн эйбэстик мичээрдэ-эбитинэн киирэн кэлиэх кур-дук.

Ыстаан кэтэн сүүрүөхпүтүн

Ырыаны таптаабытым, Бэйэм Түөйэ үрэхпиттэн Билиэхпин баарбы-тым, — диэн Дьон Дьанылы изииннээхтик эппит тыллари-нан бу кылгас бэлэтээһин-мин бүтэрэбин. Кини саха ли-тературата иннигэр баар бу-омнары тоҕо сийэйэн Россия кээн эйгэтигэр тахсытыгар улахан үгүлээх-өкөлөөх су-руйааччыларбыттан бири-дэстэрэ этэ.

Кизин биллилээх, үрдүк культуралаах, ийэ тыл нары-нын-намчытын индиримит Гаерил Иванович Мака-ров — Дьон Дьанылы нууча-лыы ыраастык билэрэ. Кини онортообут уус-уран тылба-астара саха тылын кэринин байыппыттар, төрөөбүт ты-лын кыаһын-күүһүн, эгэтик-дэгэтин улаатыннарбытара. Ону, арааһа, айлыаттан ай-дарылаах улуу тылбаасчыт-тар эрэ ситиһэн эрдэхтэрэ бу-олуо. 1954 сылаахха Моск-вага М. Горькай аатынан Ли-тературнай институту бүтэ-ригэр А. С. Пушкин "Евгений Онегин" диэн хоһоонунан ро-манын сахалыы тылга тылба-астаһын суолтатын туһунан дипломнай үлэ суруйан көмүскээбитэ биллэр. Кини бу үлэтинэн нууча сайды-лаах дьонугар үтүө өйдөбүлү каалларбыт эбит.

Ол туһунан народнай поэт Саваа Тарасов: "М. Горькай аатынан Литературнай инсти-тутка үөрэммит дьон өйдүүлэрэ буолуо: 60-с сыл-лардаахха онно үөрэппит А. Коваленко диэн бэр набыл, үтүө өйдөбүл-санаалаах, үрдүк культуралаах талаан-наах поэтэ. Эбэтэр адыах сыллааһыга диэри Пушкин-га аналлаах семинары салайыт М. П. Еремин оҕоньору. Ки-нилэр олус астынан, дуоһуй-ан студенттарга "Евгений Онегин" сахалыы тылбааһын, ону тылбаастаабыт Дьон Дьанылы туһунан кэлсир буолаллара. Ол кэлсээннэ-рин сүмэ сахалар бу тыл-бааһы тоҕо ылыммыттарын, сөбүлээбиттэрин туһунан быһаарыы этэ. Ону мин кизин туттан туран истэриим" (Ба-рыбыт уонна хас биридинбит Пушкина. Диалог. (С. И. Та-

расов интервьюта.) "Кыым", 1987 сыл, тохсунньу 18 күнэ.) — диэн ахтыы онорон турардаах.

Хайдахтаах да төһүүнэн Хамнаппатыннар дуу мии-пин

Хааллабын буоллун "Оне-гин"...

Пушкины биэрэр поэт үүнэн

Сага аартык аанын асты-тын! — диэн Дьон Дьанылы өрөгөйдөөхтүк эппитэ күн-дөй аһан истэбин аайытын ис хоһооно өссө дьириннэн иһэртэ дьыл.

А. С. Пушкин улуу ай-ымньыта "Евгений Онегин" сахалыы тылга тылбаастам-мыт сиринэн бийиги Бол-тонобут Кындада буолары-нан кизин туттарбыт сирдээх буолуо диэн саныыбыт, сон-нон поэт, тылбаасчыт Г. И. Макаров — Дьон Дьанылы модун талааныгар, сырдык өйүгэр нөрүүн нөрүүтэ сүгүрүйэбит.

х х х

Саха литературатын бөдөн айымньынан байы-лып кининэн "Өрүстэр кир-билизиргэр" диэн романы су-руйбут Василий Васильевич Яковлев буолар. "Үлэһиннээхтэрбитин өтө көрөн" (В. Яковлев. Утары саһарба кыһаар. (С. Тумат түмэн оҕоруута). Дьобуускай, "Би-чик", 1998. Көр: Эрчимэн "Үлэһиннээхтэрбитин өтө көрөн" диэн ыстатыйа-тын. Стр. 54-85), диэн ыста-тыгайтар литературнай кри-тик Е.П. Шестаков анаан-ми-нэн бу айымньы литератур-рага суолтатын туһунан ула-хан кээмэйдээх ырытыһы онорбута. Чуралчы улууһун

дьоно-сэргэтэ курааны утары охсуһууларын эпопеята бу романига кизин далааһынна-ахтык ойууланан көрдөрүллүбүтэ.

Бу ааҕааччылар сэргэри-лэрин ылбыт айымньытын таһынан Василий Яковлев "Уот интиллинтэ" (Бүлүүтэҕи ГЭС-ни тутууну ыһыты дьон-сэргэ олобор трагическай өрүттэри таһаар-бытын кини аан бастагынан саха суруйааччыларыттан олус хоһуундук бу романы-гар эппитэ) уонна "Кэрэхтэ-эххэ" диэн совхознай тутул кэмин бэрт итэҕитилээхтик көрдөрбүтэ. Хомойуох иһин, кини бу айымньытын кыайан ситэрбэтэ.

Суруйааччы В. Яковлеви саха литературатыгар науч-най-техническэй өйү-санаа-ны, олох бэйэтинэн туруорар сана проблемаларын хорсун-нук киллэрбит кининэн аабаллара оруннаах. Кини "Сардага ардаа" диэн сэлэнигэр сахалар космо-стан кэлэр сарданалары үөрэти-гэ үлэлээһиннэрин, научнай өй-санаа тула мөккүһүлэрин ылыннарарылаахтык сэлэргэ-эбитэ.

Итини таһынан, биридин бэйэлэрэ сэлэнигэ хабаанна-ах олус үчүгэй социальнай-психологическай тосхолло-ох кэлсээннэри элбэи бэйэ-битэ. Олор "Тыа салгыра" диэн тыһынааҕар тахсыбыт кинигэтигэр киирбиттэрэ. От-тон "Кэрэхтээххэ" диэн тилэх романа улаханньык ылдыһан уһугулаан сыт-табына бэчээкхэ барарыгар илин баттамыта.

(Бүтүүтүн 5-с стр. көр.)

Ийэ тылбыт кыабын тириэрэн, саҥа аартыктары арыйан

(Болтоноготтон төрүттээх интеллигеннэр уонна суруйааччылар тустарынан бэллэтээһиннэр)

(Бүтүтэ. Иннин 4-с стр. көр.)

В. Яковлев саха литературатыгар научнай-техническэй эйгэттэн өйү-санааны киллэрингэ, сонун айымньылары суруйуута оруннаах. Кини идэтинэн инженер этэ. Ово эрдэбиттэн сукка-кураанна милкиллибит, 1942 сыллаабы хоту көһөрүллүү кэмгэр дьонун кытары Кэбээйигэ барсыбыт буолан киниэхэ дойдуну уулуур-хаардыыр, өнөө-быйаҥна тиздэр туһугар туруулаһар өй-санаа адыас эрдэттэн интигилибитэ. Ону эдэр киһи Чурапчыга үлэлиир кэмгэр элбэх ахсааннаах быһыттары тутан, ууну хаайан сири-уоту нүөлсүтүүтэ олус үксү өнөрбута элбэби этэр. Ити научнай төрүттээхтик тэрээһин оһоһуллан Чурапчы улууһа 1987 сыллаабы курааны тулуйбута диэхпин баҕарабын. Ууну олохсутуу ол курдук тыын боппурус буолан Чурапчы үрдүнэн өр сылларга ыйанан турбутун киһи үксэ билэр-өйдүүр буолуохтаах.

Суруйааччы В. Яковлев гидроинженер да, көһөнө уобарастарынан толкуйдуур, айар киһи да быһытынан тустаах дьыалааҥа даҕаны, сурукка-бичиккэ, оннообор "Өрүстэр кирбиилэригэр" диэн бөдөн айымньытыгар тиниэ Чурапчы улууһун сири-уотун нүөлсүтүү проблемаларын хорсуннук көтөхлүтүн, ол туһугар элбэх күнүн-дьылын, сыратын-сылбагын бизэрит киһинэн буолар. Итинник олох тыыннаах практической өрүтүн уонна уус-уран айымньыга уобарастаан көрдөрүүнү тэҥинэн тутан үлэлээбит-хамсаабыт В.В. Яковлев курдук суруйааччы киһи олобун, айар үлэтин чинчийи, үөртүни соруга биһиги иннибитигэр турар.

Ону өйдүүр буоламмын, онуоха бэлэмнээн, 1998 сыллаахха Чурапчы улууһун дьаһалтатын баһылыгыттан А.А. Шадринтан үп көрдөрөн, Василий Яковлев "Утары саһарга кыһыһар" диэн, бастакы кинигэтин аатын бизээн тураммын, кинигэни таһаартарбытым. Онно В. Яковлев философскай хайыскалаах поэт буоларын этэр народнай суруйааччы Софрон Данилов "Саамай көннөрүттэн дыктини булуохха" диэн ыстатыйатын киллэрбитим. Онон аазааччы Василий Яковлевы поэт, публицист, инженер уонна суруйааччы быһытынан ылынарар олук ууруллубута.

Литературоведтар кэлин да чинчийэллэригэр табыгастаах буоллун диэн И.Е. Федосеев, В.А. Тарабукин уонна бэйэм ахтыыларбын, кини туһунан литературнай кириитикаҥа биллэр Софрон Данилов, Эрчимэн Ыстатыйаларын киллэрбитим.

Саха литературатын инники күөҥнэ аспыт "Өрүстэр кирбиилэригэр" романы суруйбут Василий Яковлевы төһө да кылгас кэмгэ бу күн сиригэр олорон, үлэлээн аастар элбэби, үлэлээби айсыбыт, саха норуотун духовнай баайа-дуола буолар үтүөкэннээх айымньылары хаалларбыт киһинэн бэлиэтээн тураммын:

Мин өлүөгүм...

Ытаһыахтара суоҕа

Саха сиригэр күөх үрэхтэрэ, тыалара,

Күн сирэ кубулуйбакка,

Уруккутунан хаалыаҥа

Үгэһинэн үөрэ, тыалыра,

Мин кыһалһыам суоҕа

Мин туспунаан дьон дьүүлүгэр—

Мин оннубар кыһалла хаалыаҥа

Мин аатым күн сиригэр,—кини бэйэтэ эппит тылларын санатан ааһыахпын баҕарабын.

Кырдык, этэрин курдук, дьон-сэргэ дьүүлүгэр, үтүө өйдөбүлүгэр турар-сылдыар бэртээхэй айымньылары хаалларда биһиги Баһылайбыт. Ону салгыы сайыннаран өйдөөһүн, олох мөңүүн арбаһын тутуһунаран илдьэ барыы биһиги, бүгүнгү көлүөнэ дьон, ытык испитинэн уонна, этнэм этэ, эбээһинэспитинэн буолар.

x x x

Биир үтүө күн мин краевед, педагог Николай Саввич Соловьев кырдыабастан: "Ити Хатылылар Болот Боотуру биһиги Болтонобуттан арааран ыланнар бэйэлэригэр төрөөбүт күнүн бэлиэтээтилэр. Мин ону соччо-бачча сөбүлээбэккэ сылдыһым ээ. Эһиги төрүттэригэр Болтоногтон буолбатахтар этэ дуо?"—диэн аһаҕастык ыйыппытым.

Онуоха кини: "Биһиги Соловьевтар былыргы төрүттэригэр Болтоногтон төрөөбүт-үөскээбит дьоннор этилэр. Баһылай даҕаны оҕо сааһа үксэ Болтоно кырдыаларыгар ааспыта. Ону баара Чэппиздэй Хатылы арахсыһыттан көрөр быһыылаахтар. Кэлин Петр Сергеевич, кини убайа, Хатылыга олохсуйбута. Ол курдук эдиһтэнэн Хатылыга ово-уруу төрөөн-

үөскээн тэнийэн кириэн бардахтара дии",—диэбитэ.

В.С.Соловьев — Болот боотур биир дьонуннаах ахтыытыгар Андрей Андреевич Новгородов дурда харабыллан индиалаһын кэмгэр бэйэтин кытта илдьэ барбытын туһунан, Болтоно дьонун-сэргэтин хас биирди-илэрин ааба билэрин, кинилэр тустарынан мемориал-сэлэнгэ киллэрэр баҕа санааһын туһунан "Саха сирэ" хаһыакка суруйан турардааҕа. Ону мин биир ыстатыйабар цитата быһытынан ылан туһаммытым.

Соловьевтар төрөөбүт-үөскээбит Лээн Алаастара сир картатынан көрдөххө билгик даҕаны Болтоно сиригэр-уотугар кириэр. Василий Сергеевич Соловьев — Болот Боотур 1915 сыл муус устар 15 күнүгэр Соловьев нэһилиэгэр Мырыла сиригэр-уотугар дьонно от сии кириэн олодохторуна төрөөбүтүн туһунан кэпсирэ. Кэлин ол алааһын суруйааччы Тумарчанан буллалларан, бэйэтэ ыйан бизээн, бу диэн көрдөрбүтэ. Ол Баатырыннар олоҕубут алаастара Бадалаах диэн сир этэ. Онно народнай суруйааччыбытыгар бэлиэ сэргэ туруорбулут. Ошонноорбут ыйдаһын нөһүө сылыгар — 1994 сыллаахха. Кини народнай суруйааччы быһытынан төрөөбүт күн сиригэр сырдьык көрбүт алааһыгар сэргэ бэлиэ туруортарыан олус диэн баҕараар.

Болот Боотур төрүттэргэ Болтоногтон силлээхтэрэ-мутуктаахтара чуолкай. Ол эрэри, суруйааччы киһи ханна төрөөбүтүнэн айар-тутар үлэтин тосхоло быһаарыллыбат. Дьыала арааһа, тугу утуһунаабытыгар, үүнэригэр-сайдарыгар хайа дойду дьонно-сэргэтэ, историята, утума туһалаабытыгар, тирэх бизэритигэр сытар быһыылаах дии саныбын. Болтоногтон силлэ-мутук тардынан тахсыбыт улуу олонгохуттар, мындыр уустар, артистар, суруйааччылар, ат бөбө, кус быһый дьоннор утумнаахтык үөскээбит сирдэригэр-уоттарыгар оҕо сааһа ааспыт Василий Соловьев даҕаны Болтоногтон тугу да күтүүннээҕи инэриммэтэ, өйү-санааны, история кырдыгынын бэриһинэрбэтэ ди-иргэ, арааһа, олус ыарахан буолуон сөпкө дылы. Василий Сергеевич тоҕо эрэ Болтоно дьонун-сэргэтин былыргытын ааба билэрэ, кинилэр тустарынан сылаас-сылаһас өйдөбүллээҕэ даҕаны

олус элбэби этэр эбэтэ.

С.А.Новгородов, А.А.Саввин, В.А.Саввин, Н.Д.Кривошапкин — Уот Субуруускай курдук үтүөкэннээх дьоннорун өйдөрүн-санааларын утумнаабыт буолан, Аҕа дойду улуу сэритин кыттыылааҕа, СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ, П.А.Ойуунускай аатынан государственнай бириэмийэ лауреата, народнай суруйааччы Болот Боотур олобун тинэх күнүгэрин чуһаһыгар (кыһыныгы ыйдарга) матырыйал хомуйабын диэн ааттаан, Болтоногтон, Тааттаан үгүстүк бара-хэлэ сылдыбыта. Кырдыаастары көрсөн бэл оннообор минигиттэн тиниэ, Болтоно былыргытын, Новгородовтар тустарынан тугу билэбин диэн дьэбэр-уоллар, хоно-өрүү сытан бэлиэтээн, сурунан ылбыта.

Саха дьонун чулуулара үөскээбит Болтоногтон Болот Боотур атын сибээһэ суох этэ диһин төрдүттэн сыһа өйдөбүлүнэн буолар. Санаан да көрдөххө, ити курдук чөмөхтөһөн тахсыбыт өй-санаа хайдах тардыыта, умсугутуута киһиэхэ тирэби бизэр историята суох буолуохай? Көһөнө өй үөскээбит сирэ буолан, Болтоно нэһилиэгин историята Болот Боотуру умсугутууга, күтүн тулупта, кини бөдөн элчэс-кэй айымньытын — "Уһуктуу" трилогиятын сипэ буолар үрдүк дьоло тахсыбыта мээһэ буолбатаҕа буолуо дии саныбын.

x x x

Болтоно нэһилиэгэ былыр-былыргыттан чуор куоластаахтарынан, үтүөкэн ырыаһыттарынан, улуу олонгохуттарынан биллибитэ. Ол утумун-сыдыаанын кимэхэ эрэ сыһыанан көрөбүн дуо диэн ыйытталара буоллар, туох да саарбахтааһына суох Николай Васильевич Попов аатын ааттыам этэ.

Кындай сиригэр-уотугар үөскээбит бу эдэркээн киһи поэт этэ. Олус нарыннык, килбиһтик уонна ураты сокуунук тулалыыр эйгэтин ылынара. СГУ-га үөрэнэр сылларыттан ыла Аркадий Алексеевтыын доһордоспут. Аркадий Михайлович Николай туһунан олус истик өйдөбүллээх, кини айымньыларын түмэн, онно ахтыылары эбэн кинигэ таһаартарар баҕа санаалааһын биир үтүө сарсыарда Мындабайыттан Мырылааҕа айаннаан истэхитинэ биллэрбитэ. Ону

толорбутун-толорботуун кэлин билэ-көрө иликпин.

Поэт Николай Попов — лирик. Кини тылыгар саха биллиилээх самодетельнай композитора Аркадий Алексеев айбыт ырыалара Саха сиригэр үрдүнэн ыланаллар. Ылаамытара балачча өр буолла эрэри, биир да ырыа олох мөңүүн арбаһыттан туора аннылаа илгэ минигин диринник астыннарар уонна Николай Васильевич Попов сипитэ-хоппута, этэниэ сипдэһи буоллар улахан поэт буолуохтааҕа хаалбыт диэн санааҕа абалар.

Биһиги Николай Попов айан хаалларбыт ахсаан өттүнэн арыах эрэри, тыл-өс, уобарас өттүнэн олус уйаһас, кини сүрбүн-быарын ортотунан кириэр үтүөкэннээх поэзиятын поэттарбыт, суруйааччыларбыт кинигэрин кытары сэргэ тупсарбыт наада. Болтоногтон төрүттээх этэ. Николай Попов диэн өйдөбүлү кэргэтэр туһуттан бу эдэр сааһыгар ылдыһан өлбүт киһибит айымньыларын түмэрбит туспа кинигэ-нэн таһаарарбыт наада. Ол киниэхэ умнуллубат үтүө өйдөбүлүт буолуох этэ.

x x x

Мин бу ыстатыйаны Болтоно сириттэн-уотуттан силлэ-мутук тардыммыт өй-санаа утумун хайа эмэ өттүнэн ситэрэн-хоторон бизэрэр туһуттан суруйдум. Онуоха төрөөбүт ийэ тылбыт сүмэһинэ, кини историята көлүөнэ дьону түмэрин уонна бөлөхтөөн, туһуна тахсалларыгар тирэх буолар эбит диэн санааны этэ сатаатым.

Маныаха мин Болтоно нэһилиэгиттэн төрүттээх интеллигеннэргэ уонна суруйааччыларга Болтоно дьонно-сэргэтэ чолчу чулуу дьонун олоххо, историяҕа ылар оруоллара, кинилэргэ туох сыанабылы бизэритий диэн санаанан салайтардым. Биһиги суруйааччыларбыт саха уус-уран литературата сайдыытыгар чолчу туох кылааты киллэрбиттэрин дьонно-сэргэтэ бэйэм өйдүүрбүтүн тиздэр баҕа санааттан бу дьобус кэмэйдээх үлэни толордум

Сэмэн ТУМАТ,
Российской Федерация
Суруйааччыларын уонна
Журналистарын союста-
рын чилиэннэрэ, Саха Рес-
публикатын культуратын
үтүөлээх үлэһитэ, Чурапчы
улууһун бочуоттаах
гражданина.

Программа телевидения с 11 по 17 сентября

ПОНЕДЕЛЬНИК, 11 сентября

1-я программа. Канал ОРТ.

15.00 Новости.
15.20 Мультисериал "Охотники за привидениями".
15.45 Звездный час.
16.10 "До 16-ти и старше".
16.45 Вкусные истории.
16.55 "Вавилонская башня".
18.00 Новости.
18.20 "Катамбур".
18.55 "Ералаш".
19.05 Погода.
19.10 Фильм "Француз".
20.45 "Спокойной ночи, малыши".
21.00 Вести.
21.40 Сериал "Тысячелетие".
22.35 Всплеск.
23.20 Ночной детектив. Сериал "Майк Хаммер: Выстрелы во мраке".
00.25 Новости.
00.40 Паранормальные явления. Закрытое dossier.

2-я программа. Канал "Россия".

06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
6.15, 6.30, 7.50, 8.40 "Доброе утро, Россия".
06.20, 8.30 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.30 ПОДРОБНОСТИ.
07.40, 9.15 "Черным по белому".
09.20 "Дежурная часть".
09.35 Мультисериал.
10.00 "Мануэла".
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара".

ЯКУТСК

12.30 "Спокойно... Секретно... Губчки". Худ. фильм.
Канал "Россия".

14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Черная жемчужина". Сериал.
15.25 "Богатые и знаменитые". Сериал.
16.25 Простые истины. Теле-сериал.
17.00 ВЕСТИ.
17.30 Мелодрама "Холщовый".
19.00 "История любви". Теле-сериал.
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ПОДРОБНОСТИ.

ЯКУТСК

20.55 "Саха сира-Якутия".
21.15 Реклама.
21.25 "Сериал". Один день писателя Суорун Омоллоһа.
22.55 В.В. Никифоров-Кулуннуур уонка "Сахаар сокотара".
23.30 Дальний Восток.
Канал "Россия".
23.00 ВЕСТИ.
23.30 После "ВЕСТИ".
23.40 "Дежурная часть".
23.50 "Следствие ведут знатоки". Дело №18. "Полуденный вор".
01.15 РУССКОЕ ЛОТО.

3-я программа. Канал "Россия".

12.30 Ток-шоу "Любовника нельзя любить".
13.00 Новел "Старая квартира".
20.55 "Следствие ведут знатоки". Дело №18.
22.50 "Путин" док. фильм.

ВТОРНИК, 12 сентября

1-я программа. Канал ОРТ.

05.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.20 "Вавилонская башня". Сериал.
11.25 "Песня года". Избранное.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
13.25 "На ножах". Сериал.
14.30 Программа "Вместе".
15.00 Новости.
15.20 Мультисериал.
15.45 Царь горы.
16.10 "До шестнадцати и старше".
16.45 Вкусные истории.
16.55 Сериал "Вавилонская башня".
18.00 Новости.
18.15 Здесь и сейчас.
18.30 Комедия "Дамы приглашают кавалеров".
20.00 Погода.
20.05 Жди меня.
20.45 "Спокойной ночи, малыши".
21.00 Вести.
21.50 Сериал "Полная безопасность".
22.45 Док. детектив "Агент "Офел" или 10 миллиардов серебряников".
23.30 Муз. фильм "Нашествие-2000". Фестиваль в Раменском.
00.00 Сериал "Темные небеса".
01.00 Вести.

2-я программа. Канал "Россия".

05.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
05.15, 05.30, 07.50, 08.50 "ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ".
08.20 Семейные новости.
07.30 ПОДРОБНОСТИ.
07.40, 09.15 "Черным по белому".
08.30 "Москва-Минск".
09.20 "Дежурная часть".
09.35 Мультисериал.
10.00 "Мануэла". Сериал.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара". Теле-сериал.
12.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу.
13.00 Новая "Старая квартира".
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Черная жемчужина". Теле-сериал.
15.25 "Богатые и знаменитые". Теле-сериал.
16.25 "Простые истины". Теле-сериал.
17.00 ВЕСТИ.
17.30 Мелодрама "Холщовый".
19.00 "История любви". Теле-сериал.
20.00 ВЕСТИ.
20.30 Подборки.
ЯКУТСК
20.55 "Саха сира-Якутия".
21.15 Реклама.
21.25 "Якутскэнерго: Проблемы. Задачи. Перспективы". Прямой эфир.
21.55 Тиза сира.
22.25 "Эпизод. Бюстур суолунан...". Г.В. Ксенофонтов.
22.55 Видеозарисовка.

Канал "Россия".

23.00 ВЕСТИ.
23.30 После "ВЕСТИ".
23.40 Продолжение док. фильма "Золотые перья Генсека".
00.00 "Дежурная часть".
00.10 Мужики и женщины.
01.00 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА.
20.55 Детектив "Убийство на Ждановской".
22.40 Док. фильм "Золотые перья Генсека".

СРЕДА, 13 сентября

1-я программа. Канал ОРТ.

06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.20 "Вавилонская башня". Сериал.
10.20 Пока все дома.
10.55 Жди меня.
11.35 "Песня года". Избранное.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
13.20 "На ножах". Сериал.
14.30 Программа "Вместе".
15.00 Новости.
15.20 Мультисериал.
15.45 Зов джунглей.
16.10 "До шестнадцати и старше".
16.45 Вкусные истории.
16.55 "Вавилонская башня". Сериал.
18.00 Новости.
18.15 Здесь и сейчас.
18.30 Наследники Степана Бандары.
18.45 Погода.
18.50 Триллер "Виндзорский протокол".
20.45 "Спокойной ночи, малыши".
21.00 Вести.
21.50 Сериал "Полная безопасность".
22.45 Как это было. Восстание в Парижской. 1953 год.
23.30 Программа "Цивилизация".
00.00 Сериал "Темные небеса".
01.00 Новости.

2-я программа. Канал "Россия".

05.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
05.15, 07.30, 07.50, 08.40 "Доброе утро, Россия".
06.20, 08.30 Семейные новости.
07.30 ПОДРОБНОСТИ.
07.40, 9.15 "Черным по белому".
09.20 "Дежурная часть".
09.35 Мультисериал.
10.00 "Мануэла". Сериал.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара".
12.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу.
13.00 Новая "СТАРАЯ КВАРТИРА".
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Черная жемчужина". Теле-сериал.
15.25 "Богатые и знаменитые". Теле-сериал.
16.25 "Простые истины". Теле-сериал.
17.00 ВЕСТИ.
17.30 ВЕЧЕРНИЙ ЭКРАН. Мелодрама "Калифорния".
19.00 "История любви". Теле-сериал.

20.00 ВЕСТИ.

20.30 ПОДРОБНОСТИ.

ЯКУТСК

20.55 "Саха сира-Якутия".
21.15 Реклама.
21.25 "Кам". Ойуур улаһтарын куннэ.
21.55 "Якутские зарницы". К 50-летию открытия первых якутских алмазов.
22.45 Любимые мелодии.

Канал "Россия".

23.00 ВЕСТИ.
23.30 После "ВЕСТИ".
23.40 "Дежурная часть".
23.50 "И долгие века...". Наталья Бекерова.
00.35 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Фильм "Я была на Марсе".
02.05 "Формула скорости".
3-я программа. Канал "Россия".
20.55 "Смертельная гонка". Остро-сокетный фильм.

ЧЕТВЕРГ, 14 сентября

1-я программа. Канал ОРТ.

06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.20 Сериал "Вавилонская башня".
10.20 Женские истории.
10.50 Человек и закон.
11.35 "Песня года". Избранное.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
13.20 "На ножах". Сериал.
14.25 Программа "Вместе".
15.00 Новости.
15.20 Мультисериал.
15.45 Программа "100%".
16.10 "До шестнадцати и старше".
16.45 Вкусные истории.
16.55 Сериал "Вавилонская башня".
18.00 Новости.
18.15 Здесь и сейчас.
18.30 Золото Карелины.
18.55 Погода.
19.00 Фильм "Перехват".
20.45 "Спокойной ночи, малыши".
21.00 Вести.
21.50 "Полная безопасность". Сериал.
22.45 Программа "Другие берега".
23.40 Новости.
23.55 Песня года.
00.40 Сериал "Темные небеса". Мы продолжаем.

2-я программа. Канал "Россия".

06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15-09.20 "ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ".
09.20, 08.30 Семейные новости.
07.30 ПОДРОБНОСТИ.
07.40, 09.15 "Черным по белому".
09.20 "Дежурная часть".
09.35 Мультисериал.
10.00 "Мануэла". Теле-сериал.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара". Теле-сериал.
12.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу.
13.00 Новая "Старая Квартира".
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Черная жемчужина". Теле-сериал.
15.25 "Богатые и знаменитые". Теле-сериал.
16.25 "Простые истины".
17.00 ВЕСТИ.
17.30 ВЕЧЕРНИЙ ЭКРАН. Мелодрама "Один раз в жизни".
19.00 "История любви". Теле-сериал.
20.00 ВЕСТИ.
20.30 Подборки.

ЯКУТСК

20.55 "Саха сира-Якутия". Инф. программа.
21.15 Реклама.
21.25 100 лет со свято. Прямой эфир.
22.10 "Б2-я параллель".
22.35 П.В. Ксенофонтов уонка конфедералисттар партиллара.
Канал "Россия".
23.00 ВЕСТИ.
23.30 После "ВЕСТИ".
23.40 "Дежурная часть".
23.50 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Детектив "Инспектор Лаварден".

3-я программа. Канал "Россия".

20.55 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Мелодрама "Поезд до Бруклина".

ПЯТНИЦА, 15 сентября

1-я программа. Канал ОРТ.

05.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.20 "Вавилонская башня".
10.20 "Смехопанорама".

10.50 "В поисках утраченного".

11.30 "Песня года". Избранное.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
13.30 Сериал "На ножах".
14.30 Программа "Вместе".
15.00 Новости.
15.20 КВН-2000. Музыкальный фестиваль в Юмале.
16.50 Вкусные истории.
16.55 "Вавилонская башня".
18.00 Новости.
18.20 Джентльмен-шоу.
18.45 Здесь и сейчас.
18.55 "Человек и закон".
19.35 Погода.
19.40 Поле чудес.
20.45 "Спокойной ночи, малыши".
21.00 Вести.
21.50 Детектив А. Кристи "Пьяный яд".
23.45 Новости.
00.00 Венецианский кинофестиваль в "Тихом доме".
00.30 Коллекция первого канала "За-втрак наизуом".

2-я программа. Канал "Россия".

06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15, 06.30, 07.50, 08.40 "Доброе утро, Россия".
06.20, 08.30 Семейные новости.
07.30 ПОДРОБНОСТИ.
07.40, 9.15 "Черным по белому".
08.30 "Тысяча и одна ночь".
09.20 "Дежурная часть".
09.35 Мультисериал.
10.00 "Мануэла".
11.00 Вести.
11.30 Криминальная драма "Я сама".
13.00 Новая "Старая квартира".
14.00 ВЕСТИ.
14.35 "Черная жемчужина".
15.30 "Богатые и знаменитые".
16.25 БАШНЯ.
17.00 Вести.
17.30 Торжественное открытие XXVII летних Олимпийских игр в Сиднее. Трансляция.
20.00 Вести.
20.30 ПОДРОБНОСТИ.

ЯКУТСК

20.55 "Саха сира-Якутия".
21.15 Реклама.
21.25 "Тезис".
21.45 Служба-02.
21.55 "Ураганная сажа". Видеофильм.
22.40 Видеозарисовка.
Канал "Россия".
22.45 "Дежурная часть".
23.00 ВЕСТИ.
23.30 После "ВЕСТИ".
23.40 Торжественное открытие XXIII-х летних Олимпийских игр в Сиднее.
01.40 "Формула скорости".
3-я программа. Канал "Россия".
20.55 Вечерний сеанс. Премьера. "Танго на два голоса".

СУББОТА, 16 сентября

1-я программа. Канал ОРТ.

08.00 Новости.
08.15 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
08.30 Сериал "Все путешествия команды Кусто".
09.20 "Играй, гармонь любимая!".
09.50 Мультисериал.
10.10 СМАК.
10.30 Спасатели. Экстренный вызов.
11.00 "О легком пароме".
11.35 "Утренняя почта".
12.10 Фильм "Свидание с молодостью".
13.50 История одного шеддера.
15.00 Новости.
14.05 Сериал "Горец".
15.00 Новости.
15.10 На XXIII Олимпийских играх.
17.25 Документальный детектив.
18.00 Новости.
18.15 Л.Пиллс в программе "Женские истории".
18.45 "Ералаш".
19.00 Комедия "Трое мужчин и маленькая леди".
21.00 Вести.
21.45 Триллер "Внутреннее расследование".
23.50 На XXIII Олимпийских играх.

2-я программа. Канал "Россия".

07.30 "Диалог о рыбалке".
08.00 Фильм "Жюль и удивительные приключения Роббиана Крузо".
09.30 Мультисериал.
09.55 Прогноз погоды.
10.00 "Доброе утро, страна!".

10.50 "Сто к одному".

11.35 Сам себе режиссер.
12.05 "Друзья-1".
12.35 "Золотой ключ".
12.55 "Комиссар Рекс".
14.00 ВЕСТИ.
14.20 Детектив "Возвращение Святого Луми".
16.00 "Международная панорама" с Александром Гурисовым.
17.00 "Пресс-клуб".
18.00 Мои семьи.
19.05 "Закон и порядок".
20.00 ВЕСТИ.

ЯКУТСК

21.00 Национальная библиотека РХ(Я)-75 лет.
21.35 Семь дней столицы.
21.45 Правовой канал.
22.15 "Лена-ТВ". Реклама и поздравления.
22.45 "Республика Саха". Видео-фильм.
22.55 Любимые мелодии.

Канал "Россия".

23.05 Дневник XXIII летних Олимпийских игр.
00.10 Фильм "Увлеченный".

3-я программа. Канал "Россия".

21.00 Комедия "Остин Пауерс-шпион, который меня соблазнил".

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 17 сентября

1-я программа. Канал ОРТ.

07.00 Новости.
07.10 На XXVII Олимпийских играх.
08.20 Армейский магазин.
08.50 "Дисней-клуб". "Аладдин".
09.20 Утренняя звезда.
10.10 "Непутевые заметки" Дм. Крылова.
10.30 Пока все дома.
11.05 "Комедия "Альф".
11.40 Здоровье.
12.10 Фильм "Сынчик петербургской полиции".
13.45 Вкусные истории.
13.55 На XXVII Олимпийских играх.
15.00 Новости.
15.10 Сериал "Горец".
16.00 Семь бед-один ответ.
16.20 "Дисней-клуб". "101 далматинец".
16.50 "Дисней-клуб". "Новые приключения Винни-Пуха".
17.15 "Чтобы помнили...". Игорь Нефедов.
18.00 Новости.
18.15 "Смехопанорама".
18.45 "Ералаш".
19.00 "Невероятные приключения итальянцев в России".
21.00 Авторская программа С.Доронко.
21.50 Погода.
21.55 Дневник XXVII Олимпийских игр.
22.05 Боевик "Глория".
00.05 Мелодрама "Поворотный пункт".

2-я программа. Канал "Россия".

07.30 Мультисериал.
08.00 Олимпиада-2000. Гребля. Плавание. Гимнастика.
10.00 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!".
10.30 "Аншлаг" и К.
ЯКУТСК.
11.30 "Кильблат".
Канал "Россия".
12.00 РУССКОЕ ЛОТО.
12.40 ФЕДЕРАЦИЯ.
13.15 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС.
14.00 ВЕСТИ.
14.20 Диалог о животных.
15.10 "Планета Земля".
16.00 Олимпиада-2000.
18.00 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
18.30 Сериал "Марсеевка, 12".
20.00 ЗЕРКАЛО.

ЯКУТСК

20.55 "Добрый вечер, Якутск".
21.50 Видеозарисовка.
Канал "Россия".
21.50 Фильм "Заказанный убийца".
23.40 Дневник XXIII Олимпийских игр.
00.45 Сатирическая комедия "Черные бароны".

3-я программа. Канал "Россия".

11.30 "Городок".
20.55 Всероссийская лотерея "ТВ БИНГО-ШОУ".

Оскуола олобо: бэйһис чиэппэр

ЛААБЫР ҮЛЭТЭ ТҮМҮКТЭННЭ

Балаан ыйын 2 күнүгэр "Тойтоон" ово үлэ, сыннь-алан лаабыра б-с сезонун түмүктэтэ. Лаабыры сабыы үөрүүлээх түгэнэ кэрэ айылбалаах үтүө сиргэ Ханас Эбэсэ, лаабыр базатыгар ытыллына. Манна сайын устата үлэлээбит, сынньамыт сүүрбэ биэс ово, кинилэри көрбүт-истибиит иитээчилэр, салайан үлэлэппит үлэһиттэр бары муһунулар.

Лаабыр сабыллытыгар аналлаах үөрүүлээх линейканы салайааччы И.Г.Макаров оёолор үлэлэрин отчуоттун сабаалаа. Хас сүл ахсын ситиһилээхтик үлэлиир лаабыр быйылгы да үлэтэ дьонун. Ол курдук: кини остолобуойга 200 метр олбуор, Хатылы Ханас Эбэтигэр 600 метр, Мээндийэ сайылыгар 2 км бүтэи түтүттар. Итини таһынан, "2000 сылга — 2000 үтүө дыаланы" дьин республиканскай хамсааһында кыттан сэлээннэ иһин түспарыга үлэлэрэ үгүс. Чурапчы орто оскуолатын спортивнай площадкатын өрөмүөннээн күрүөлээбиттэр, ово аймагы үөрдэ үс микрорайонна ово ооньуур площадканын тутан кырааскалабыттар, итиннэ 2-с кварталга 125

метр усталаах шакетник сайыттары олохтоохтор бары да хайгы көрдөхтөрө. Сайын устата оёолор тутуу эрэ үлэтинэн мунурдаммакка өссө от оттоон 4 тоннаны бэлэмнээбиттэр, ону таһынан тудалы-ыр эйгэни чөлөрүтүүгэ анаан Чурапчы күөлүн харыстанар зоналарын ыраастааһын үлэлэрэ ытыллыбыттар. Лаабыр администрацията ЧИФКИС 2-с курсун студеныгар Владислав Макаровка оёолору көрөн-истэн, иитээчи эппизинэстээх үлэтин үтүө суобастаахтык толорбутугар махтана.

Оёолор үөрүүлэрин үлэлэстэ Чурапчытаагы дьыуот, коммунальнай хаһаайыстыба, ис дыала отделын, агропромышленнай колхозук үлэһиттерин профсоюзун, айылба харыстабылын управлениетин, санэпиднадзор бэрэстэбинэллэрэ кэлэн кытыннылар. Кинилэр лаабыр бары оёолору-гар үтүөнү, ситиһилэри багаран туран грамоталары туттартаатылар, уонна быйылгы дыл түмүгүнүн үчүгэйдик үлэлээбит оёолорго: Максим Колесовка, Сержа Макаровка, Толя Ефимовка, Давид Монастыревка (бары

Чурапчы орто оскуолаты), Коля Кривошалькинна (гимназия), Эдик Трофимовка (Өктөм) анал бэлэхтэри түгэттилар.

Үөрүүлээх линейка кэнинтэн оёолор үлэһиттэр тэрийбит үгүс минньигэс астаах остуолларын тула олорон үөрэ-көтө кэспэтин бааран спортивнай күрэхтэргэ, эстафетага, футболга, сыалытыга күрэхтэстилэр. Онтон саамай үөрүүлээх түгэниэн оёолор сайыны быһа үлэлээбит үлэлэрин түмүгүн — хамнастарын ымылара буолла. Былырын үп-харчы көһөн бизрбэккэ оёолор хамнастарын кыһын хойутан ылбыттар, онтон быйыл сана үөрэх дылын бэйэлэрэ үлэлээн-хамсаан булбут харчылаах көрүстүлэр. Мантан күһүн 400 директора, В.Н.Коркин автобуһун уларсыах буолан, оёолор бу күнүгэрэ Дьоксуоскай куоракка кириэн сынньанан тахсар былааннаахтар.

"Тойтоон" лаабыр оёолор ооньуон-көрүлээн, сүрдээрин үөрэн-көтөн эһил эмиз көрсүөх буолан тарвастылар.

"СО" корр.

Билигин, чөлүкэ атлетика көрүннэрин саамай сезонугар, сүүрүүгэ араас таһымнаах күрэхтэһилэр сотору-сотору ытыллылар. Д.П.Коркин аатынан ЧРОСИО сүүрүүгэ салаатын итиллээччилэрэ уонна ЧИФКИС студентнара эмиз бу дьаһалларга көхтөөхтүк кытталлар. Ол курдук, атырдыах ыйын 27 күнүгэр Мэнэ-Ханалас улуусун Аллараа Бэстээх нэһилиэгэр А.П.Илларионов бириһигэр полумарафон уонна мини-марафон ытыллына. Бу күрэхтэһиһигэ

нан, Айаал Давыдов иккиһинэн кэлэннэр пьедестал үрдүкү үктэллэригэр табыстылар. Юниордарга эмиз бу дистанцияга Федя Филиппов уонна институт студена Иван Варламов сүүрдүлэр. Иван иккис, Федя үһүс бириһистээх миэстэбэ тигистилэр.

Улахан дьон уһун дистанцияга 21 км 97 метрбэ күөн көрүстүлэр. Оёону эрчийиһигэ туһунан суоллаах-нистээх тренербит Николай Боякин бэйэтин бөлөһөр үһүс буолла. Ветераннарга, 40-50 саастаахтарга, Гаврил Нох-

СПОРТ СОНУННАРА СҮҮРҮКТЭРБИТ СИТИҢИЛЭРЭ

"Дьулуур" кулууп барыта 62 чилиһнэ мустан, кыырайа көтөр кырасыабай сүүрүүнү көрдөрдүлэр. Манна биһиги спортсменнарбыт ситиһилээхтик кытыннылар. Ол курдук, оёолор 4 км 195 метрбэ сүүрдүлэр. 1988-1989 сыллаах төрүөхтэргэ биһиги эдэр кэскиллэрбит, быйыл 8 кылаас үөрэнээччигэ Ньургун Давыдов чемпионнаата, онтон Ганя Нохтунскай иккис буолла. 1986-1987 сыллаах төрүөх кыргыттарга Таня Адамова (Чакыр) биэстээк бастагынан кэлэн үөрүү өрөгөйүн биллэ. 1984-1985 сыллаах төрүөх уолаттарга Жора Неустроев бастагы-

тунскай уонна 50-54 саастаахтарга Мындабайытаагы филиалбыт тренера Егор Абрамов сүүрэннэр утарсааччыларын ыраабынан бырабанныр, иккиһин биэстээк бастагынан кэллилэр. Манна таһынан Хатылы ыңчата, быйыл ЧИФКИС студентката буолбут Екатерина Колесова бэйэтин бөлөһөр иккис бириһистээх миэстэбэ тиксэн үөртэ. Бу ситиһилэринэн бастын сүүрүктэрибитин эбэр-далиһит, иннигинин дабаны спортивнай ситиһилэри бабарабыт.

ЧИФКИС
информационнай
Киниз.

Иһирэх тылынан

В.С. ПОИСЕЕВА КЭРИЭҢИГЭР

на хирбитэ. Манна кини бастын үөрэнээччи, спортсменка быһытынан инники сылдыбыта.

1965 сыллаахха училищени ситиһилээхтик бүтэрэн биһиги оройуонна Хайахсыт участкай балыһатыгар фельдшеринэн үлэтин сабаалабыта. Хара маңнайгыттан коллективка сыстан, чин билилээрин, идэтигэр бэринилээрин көрдөрөн үлэтин иһэн-тонон, олохтоохтук сабаалабыта. Тута коллективка, нэһилиһиннээх сөбүлэппитэ. Сотору манна дьолун булан, олохтоохтор биһир-суох уолларыгар Иван Константинович Поисеевка кэргэн тахсыбыта, олохун өкөстүбүтэ. Дээ ити курдук, Варвара Самсоновна 35 сыллаах, элбэх сыралаах-сылбалаах, өрө күүрүүлээх, таһаарылаах, үтүө түмүктэрдээх, Хайахсыт дьонун-сэргэтин доруобуйатын арааччылы-ыр үлэтэ, үтүө-мааны ыал күн-күбэй ийэтин быһытынан дьоллоох олобо сааламмыта. Сылтан сыл опытыран, билиитин-көрүүтүн ханатан, сатабылын утумнаахтык сайынна-ран үчүгэй специалист — эрэллээх эмчит буолбута. Үтүө-мааны майгытынан, үрдүк ис културатынан нэһилиэк дьонун-сэргэтин убаастабылын ылбыта,

мэлдьи инники күөһүгэ сылдыбыта.

Балыһа фельдшерскай-акушерскай пуунга кубулуйан Варвара Самсоновна 13 сыл сэмбэдиссайдир кэмигэр нэһилиэккэ инники көлүөнэ эмчиттэр сырларынан ситиһилибит социальнай уонна инфекционной ыарылары уодьуганнааһын чинэтиллибитэ, нэһилиһиннээ, ордук ово, доруобуйатын турута тулсарылыбыта. Эмтиир-сэрэтэр үлэлэр бары көрдөрүүлэрин түмүгүнэн ФАП оройуонна элбэхтик бастаабыта, бастын опыл оскуолатынан буолбута. Үлэтин үтүс оттун акушерка быһытынан Хайахсыт дьахталлара этэннэ оболонолоругар, кэнчээр ыңчата доруобай күн сирин көрөрүгэр, салгыы араҕаччылааһынна туох баар билиитин-көрүүтүн, элбэх сыратын-сылбатын бизрдэ, үтүө түмүктэри ситистэ.

Варвара Самсоновна бириэс, олох хаамытын кытта тэнгэ хаамыта. Специалист быһытынан үрдүк категориялаах акушерка, эдэр-дэргэ дьиннээх наставник этэ. Үлэ инники күөһүгэр сылдьан эмтиир-сэрэтэр үлэбэ, кини тэрээһинигэр санаттан сананы сэнээрэрэ, кыалларынан олоххо киллэрэ сатыһыра. Үлэ-хамнас итэбастэригэр эйэлэһимтиэтэ

суоба. Бэйэтин көрүүлэрин, этиилэрин иенибэккэ-толлубанка этэрэ.

Варвара Самсоновна эмтиир-сэрэтэр үлэбэ ситиһинин төрдүнэн кини коллектив түмэрэ, манна нэһилиһиннээх бэйэтин тардара, общественноска тирэбэрэрэ. Олоххо активнай позициялаах буолан комсомольскай тэрилтэ секретарынан, 11 ыгырыыга нэһилиэк советын депутатынан, дьахтар комитетын председателинан, табарысты суут чилиһиннээ, профком председателинан таһылан үтүө суобастаахтык, чинэһидик сыралаһан үлэлээн нэһилиһиннээ, коллективын итэбэтин чистээхтик толорбута, дьин билиһинин, авторитеты ылбыта.

Варвара Самсоновна үтүө суобастаах үлэни олох ирдэбилинэн ааһара, чинэһин, бочуоту экирэллэстэ. Кини улун, үрдүк таһаарылаах, көдүүстээх үлэтэ элбэх төгүл министерствэ, кини балыһа бочуотнай грамоталарынан, махтал суруктарынан бэлэстэммитэ. Үс төгүл "Социалистическай уоталаһы кыайылааһа" буолбута. 1979 сыллаахха "ССРС доруобуйа харыстабылыгар туйгуна" знагынан набаарадаламмыта.

Варвара Самсоновна Иван Константиновичтын үс

оёону төрөтөн, итээн, үөртэ-тэрэн специалист, үлэһит ыал оҕордулар, икки үчүгэйкээн сизн ово минньигэс миһээрин көрөр дьоллоннулар. Ийэлэрин үтүөтүнэн олох суолун таба тайаһыт оёолоро кини сырдык кэрэһин толорон өссө биэтик бу халбархай олоххо олохтохтара, үлэлихтэрэ-хамнаахтара, айыахтара-тутуохтара.

Варвара Самсоновна коллегаларыгар —эмчиттэргэ куруук үтүө сүбэһит, аламаһа табарыс этэ. Мэлдьи үөрэ-көтө, кэспин-иссин, истик-иһирэх сыдыаһынан үөрдэ сылдыра. Кини сирдээки үтүөнү-ырааһы бириэс-күлүктээбэтигэр итэбэй-эрэ. Ол үтүө санаата, кини олохтообут үлэбэ үтүө үгэстэрэ улуус бары эдэр эмчиттэрин үрдүккэ, кэрэбэ угуяа туруохтара. Кини сырдык кэрэһин ордук Хайахсыт балыһатын коллективка үрдүктүк тутар эбэһиннэстээх.

Дьон-сэргэ туһугар олохун анаабыт үтүө-мааны кини Варвара Самсоновна сырдык мөссүөнэ, истик-иһирэх миһээргэ, уйан-нарын дууһата биһиги өр биһигэ үлэлээбит коллегаларын, өйдөрүгэр-санааларыгар өрүү тыыннаах буолуоба.

Коллегалара.

Балаан ыйын 11 күнүгэр улууска бар дьон дириҥ ытыктабылын ылбыт, кэрэ-мааны киһи, амарах ааньыал, ССРС доруобуйа харыстабылын туйгуна Варвара Самсоновна Поисееваны күн сириттэн эрдэ сүтэрбиһит. Хайы үлэбэ түөрт уон хонугун туолар.

Варя Тастыгина 1944 сыллаахха ахсынньы 31 күнүгэр Мэнэ-Ханалас оройуонун Баатара нэһилиэгин колхозтаах кэргэнигэр төрөөбүтэ. Оскуолаба үөрэнэр сылларыттан эйбэс, сүдүргү майгытынан, үтүөбэ-кэрэбэ тардыстытынан, амарах дууһатынан саастыылаахтарын куттарын тулутта. Эт-хаан өтүгүнүн үчүгэй сайдылаах буолан оскуолатын чинэһин чөлүкэ атлетикага, хайыһарга, саахыммакка элбэхтик көмүскээбитэ. Оскуола кэнниттэн эмчит буолар баба санаатын толорон медицинскэй училищега үөрэ-

35 ЭРДЭЛЧЭБИТ

Ово саастан бирээ үөрэммит, иһэнгэ кырдыгыт табаарыстын ЕГОР ЕГОРОВИЧ МОНАСТЫРЕВУ олоһун бэлэ күүнүн - 60 саакын тубулукутан иһиттик-истинник ээрдэлибим! Эн олоһо долуурдунан, күүстээх санаарман, чыһинга үлэхит маныаан дьонго-сараага билиһинэр, көмөлөһөр, үлүгүдэ эл аһарар үөрүннэ майылааххынан, аруу дьону үөрдөр-көтүтөр аналлааххынан, чыһаас дьонтор сылаас сыһыаны, куус-көмө, өбөбүл-тирээх, үтүк сүбэлит буоларынан билиһи киз түттэбим.

Кырдыгы кыһаанын иһиттик-истинник дьонун кэрэни, кэскиллээх түстүү түр, алаһа дьын дьолунан, үөрүннэ-көтүтүн талору буолуостун.

10-а кылааска бирээ үөрэммит табаарыстарык.

xxx

Күндү эдэмийбитим, улуустары сүбээс кассир-бухгалтерин ФЕДОРА НИКОЛАЕВНА МАКЕЕВНАҕА үдэ аһардаах үбүлүгүдүн иһиттик-истинник ээрдэлибим!

Эн сүбэ-аһан, өбөбүлүн билиһээ куус-көмө буоларын иһин бары мазталыбын тирдэбим. Багаробит эйиһээ, дьыс кэрэнигэр кыһаанас доруобуйаны, дьолу-сарууну, үлүн үйэки.

Ээрдэни кытта Дьабылдар, Осипдар, Хаандааттан Герасимдар дьыс кэрэнтэрэ.

xxx

Күндү бирээ үлэхитр коллегатын Чурапчытаагы почтабай сүбээс операторин МАКЕЕВА ФЕДОРА НИКОЛАЕВНАҕА үдэ аһардаах үбүлүгүдүн иһиттик-истинник ээрдэлибим!

Багаробит эйиһээ чыһаан-чэбди доруобуйаны сир үрдүгэр баар бары кэрэни-үөрүнү, үлүн дьоллоох олоһу.

Чурапчытаагы почтабай сүбээс коллектива, профкома.

xxx

Күн-күбэ айдытын, педагогическай үлэ ветеранын АННА ДМИТРИЕВНА МЕСТНИКОВАҕА 60 саакын тубулукутан иһиттик-истинник ээрдэлибим!

Эн барыны кыйар-модун санаан, олоһо мөрдүлүк, дьонго истиг сыһыанын билиһээ куус-көмө буолар. Сылаас таллар, үөрүөбөт кыһаанын иһин ис сүрэхтэн долгуһун туран мазталыбыт.

Күндү кыһаан, кырык доруобай, үөрдэ-көтө сылаарар.

Сизинг Аниһа, кыһын Матрена, күтүөтүг Бүтүр.

xxx

Күндү, талталлаах кэрэнтэн, айдытын, эбэбитин АКУЛИНА ЕРЕМЕЕВНА БАЯНТАЕВНАҕА үдэ аһардаах үбүлүгүдүн иһиттик-истинник ээрдэлибим! Ысэ да үлүн сылаарга үөрдэ-көтө, дьоллоох-саруулаах, доруобай, билиһини үөрдэ-көтүтэ, көрө-хараа сиринт дьын элэһыбыт!

Кэрэниг, үлүн, кырыктыларын, күтүөттэрин, сизиниһи.

xxx

Күндүтүк саныыр кыһытын, эдэмийбитим, балтыбыт, кыһааным кыһааным үлүһүнэн сүбээсизин МАТРЕНА НИКОЛАЕВНА ИЛЛАРИОНОВАҕА 45 саакын тубулукутан уонна кырааан олоһор сырдыка, кэрэ-үлүһүн, иһит-үөрдэ үлэҥ сыһаанан Саха Республикатын Үөрэтириитин тубулука ааты ылбыккынан ис сүрэхтэһиттэн долгуһун, үөрдэ-көтө туран ээрдэлибим!

Эн үлэхит буолуоххуттан ово туһа дьон үтүө сүбээсизик үлэхит-хамсыы сылаарынан, аһаанга майыһынан, бар дьоннор үтүө холобур буоларынан киз түттэбим. Багаробит эйиһээ саралаах үлэҥ үрдүктэн-үрдүк ситиһилэри, эн салайар үлүһүнэн нуруутун аһа-аһаа санаатынан туһа туруостун! Эн билиһи түстүтүгэр истиг кыһааным, сылаас сыһыаны, сүбэ-аһан иһин мазталыбыт, дьыс кэрэнигэр дьолу-сарууну, ыра санааһыт туһа туруостун!

Иһиг, балтыларын, ырааттарын, кыһыттарын, күтүөттэрин, убадиг Кинээри уонна бары аймактарын.

xxx

Күндү ырааттыгыт, убадигыт сөдөй улаастах үлэхитин ВАСИЛИЙ ДМИТРИЕВИЧ ЛАЗАРЕВЫ кун сирин көрбүт үтүө-мааны күнүгүнэ, олоһун артык аһаарынан ис сүрэхтэн иһиттик-истинник ээрдэлибим! Эйиһээ үлүн, дьоллоох олоһу, чыһаан-чэбди доруобуйаны үлэҥ ситиһилэри, сир үрдүгэр баар бары үтүөҥү, кэрэни багарыт.

Убадигын, балтын уонна кинилэр кэрэнтэрэ.

КУОРТАНАҔАБЫТ

Дьыс кэрэҥ улуус кинигэр дьыс куортаһаар. Урутаан төлөнүллэр. Билсэр тел. 21-736 (дьытээбэ), 21-130 (рабочай) үлэ чаһын кэмигэр.

Редактор: Г.Г. ПОПОВ.
НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча,
ул. Карла Маркса, 26"а",
ТЕЛЕФОНЫ: редактор - 21-332,
отделы - 21-265.

Учредители (соучредители) газеты - Редакция, Администрация улуса, Правительство Республики Саха (Якутия). Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты 54907

«Сахаполиграфиздат» компания. Таатта удууһунаагы типография. Офсетнай бэчээт. 678650, Ытык-Күөл сэл. А. Мординов уул. № 18. Тиража 1913. Сахаһын №№-рэ 102-103, 08.09.2000 с. бэчээккэ бэрлиннээ.

БИЛЭРИИЛЭР

Чурапчы сэлээннэтин олохтоохторун истинилэригэр
Бу сыллаахы нолуок хомуура садаламмытынан, уһаабыа сирин, туугулар уонна оттуур сир иһин кэлэн төлүүргүтүгэр ынырабыт. Төлөйтөн оттуур сирдээх дьоннор нолуогу Чурапчы сэлээннэтин управлениетыгар төлүүгүт. Төлөнөр срога алтыннык 15 күнүгэр дьирэ.

Чурапчы сэлээннэтин управлениета.

xxx

Дирин орто агрооскуолата 2000-2001 үөрдэ дьылыгар XII кылааска орто оскуоланы бүтэрбиттэри үөрдэх ыныраар.

Агрооскуола 2 сүрүн сыаллаах:

- 1. Тыа хаһаайыстыбатын төрүттэрин дьиринтэн үөрдэн иһэн биэрин. Манньк иһэлэр:
 - "Сүөһүнү иһтин маастара".
 - "Орууот аһын үүнэрэр маастар".
 - "ЗВМ оператора".
 - "Киз профиллаах тракторист".
 - "А", "В" категориялаах суоллар".

2. Үрдүк үөрдэх киирингэ бэлээннэтин. Сүрүн предмет-тэргэ эһи дьарыктаны. XII кылааска киирэгэ манньк докумуннар наадалар:

- Үөрдэ туһунан докумун (аттестат дьиниһээ).
- Медсправка - 086у форманан.
- Дьыс кэрэҥ састаабын туһунан справка.
- Үөрдэммит эбэтэр үлэлээбит сириттэн характеристика.

Докумуну тутуу балаан ыйын 20 күнүгэр дьыл. Үөрдэх ылыы тестирование, бэсиздэлэтин түмүгүнэн балаан ыйын 20 күнүгэр буолар. Үөрдэ алтыннык 1 күнүттэн садалаар. Уопсай дьынэн хаачылыбаттар.

Аадырыспыт: 678701 Чурапчы улуһа, Дирин сэлээннэ-этэ. Оскуола үөрдэр корпусу 130 каб., тел. 26-343, 26-310, үлэ чаһыгар кэлэн билсэххэ сөл.

Оскуола администрацията.

xxx

К сведению руководителей и главных бухгалтеров предприятий

В связи с отделением Чурапчинского участка Энергосбыта от Чурапчинского РЭС оплата за использованную электроэнергию будет производиться на новый счет.

Реквизиты: Чурапчинский участок Энергосбыта.
ИНН 1435026701/143502001
транзитный счет № 40911810476260000003
корр. счет 30101810200000000628
БИК 049835628
АКСБ РФ № 5048 Чурапчинский филиал.
Чурапчинский участок Энергосбыта.

АТЫЛЫБЫТ

1996 сыллаахха оһоһуллубут Т-25 трактор атыыланар, сыаната 70 тыһ. солк. Сылак нэһилээгэр Федоров Прокопий Семёновичтан ыйтыт.

xxx

УАЗ-22069-03 грузопассажирский, категория "В", 2000 г. выпуска, 100 л/с, пробег - 3000 км, серо-голубого цвета. Тел. 21-500.

xxx

Автомобиль УАЗ-тентовый, 1997 г. выпуска. Мягкие сиденья, цвет "белая ночь". В хорошем состоянии, торг уместен. Обращаться по адресу: ул. Красильникова, 10, тел. 21-267.

xxx

МТЗ-82 тракторы, сыаната 65 тыһ. солк. Билсэр тел. 23-224.

xxx

1997 сыллаахха оһоһуллубут байыаннай муостаах, сүүрэ сылдаар "Люкс" УАЗ-иҥи, сыаната кэпсэтинэн. Билсэр тел. 22-276, 23-224.

xxx

Үчүгэй туруктаах 26000 км сүүрбүт, 1993 сыллаах ВАЗ-21063 массынаны. Сүүрэ сылдаар "Урал" мотоцикли, 1992 сыллаах. Билсир Чурапчы сэлээннэтин управлениетыгар эбэтэр 21-103 тел.

АТАСТАҔАБЫТ

1997 сыллаах УАЗ-легковой (тентовый) атастаһабын 1997 сылтаан бэттэх оһоһуллубут "Жигули", "Волга" массынада. Билсэр тел. 21-199.

xxx

Бир бонка бензины обрезающей чараас халтаһынга эбэтэр халыт халтаһынга атастаһабын, автобуска үлэ көрдөһөбүн. Билсэр тел. 22-295.

ПРИГЛАШАЕМ НА РАБОТУ

Инспекция МНС РФ по Чурапчинскому улусу срочно на конкурсной основе требуется специалист по финансовому обеспечению, отвечающий всем требованиям государственной службы, с опытом работы, желательны с высшим образованием (экономическим, бухгалтерским, юридическим).

Обращаться по адресу: с. Чурапча, улица Ленина, 41, каб. 31, налоговая инспекция.

Талталлаах иһэбит, эбэбит, хос эбэбит, үлэ, тыл ветерана
СОЛОВЬЕВА Елена Гаврильевна
үлүн ыраакан ырыһтан бу дьыл балаан ыйын 6 күнүгэр 83 саһыгар өлбүтүн дьирини курутуулан туран аймактарыгар, чыһаа табаарыстарыгар иһитинэрэбит.
Оҕолоро, сизиннэрэ, хос сизиннэрэ, айынтэрэ.

Кутурданын тирдэлэр:
- Елена Гаврильевна өлбүтүн олоһоругар, киниттэригэр, күтүөттэригэр, сизиннэригэр, аймактарыгар, нолуок Олексей Полос, Маргарита Прокопьева, Михаил Иванов, Николай Беляев дьыс кэрэнтэрэ.
- Эбэҥ оһо талталлаах иһээ, эбэтэ Елена Гаврильевна өлбүтүн Хатыл иһитиннэтин дьаһалтата, кыһааһтарын сабытэ.
- Эдэмийдэр, салаһтар Елена Гаврильевна өлбүтүн олоһоругар, сизиннэригэр Федоровтар, Оногосовтар, Захаровтар.

Талтыр балтын Анна улуһун олохтооҕо **СИБЦЕВА (ПАРФЕНОВА) Мария Николаевна**
аһаардаах ыйын 30 күнүгэр Москва куоракка сүрдэр үтүс аһаарынан иһиттэн баар сүрдэ-сүрдэ 38 саһыгар өлбүтүн дьирини курутуулан туран Чурапчы улуһун олоһор баар аймактарыгар, билэр дьоннотугар иһитинэрэбит.
Эдэмий А. Н. Батарина.

Кутурданын тирдэлэр:
- Биргэ үлэнир коллегаларыгар, улуустары ветеринарнай лаборатория директоругар, баһарына Айталана Николаевнада ыстууруулаһа административта, коллективта.

Иһээ, үлэ ветерана, Болтоно нэһилээгин олохтооҕо **ФЕДОРОВА Степанида Алексеевна**
өлбүтүн кыһыгар, үлэһиттэригэр Мария Егоровна Баһада кутурданын билэрэ-бит.
Болтоно уһууһун коллективта.

Күндү иһэм, эдэмийгит, Дьолуускай куорат олохтооҕо **СЛЕПЦОВА Анастасия Егоровна**
үлүн ыраакан ырыһтан бу дьыл балаан ыйын 4 күнүгэр өлбүтүн дьирини курутуулан туран билэр дьонугар, аймактарыгар иһитинэрэбит.
Кыһа, биргэ төрөөбүттэрэ, аймактары.

Кутурданын тирдэлэр:
- Иһээ өлбүтүн кыһыгар Сахалин Николаевнада, биргэ төрөөбүттэригэр Болтонотон Каргууза Сюзей Николаевна уонна нини олоһоро.
- Иһээ өлбүтүн кыһыгар Сахалин Николаевнада, биргэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар Даниловтар, Соловьевтар дьыс кэрэнтэрэ.
- Иһээ өлбүтүн кыһыгар Сахалин Николаевнада, биргэ төрөөбүттэригэр Каргууза Анна Николаевна уонна нини олоһоро.
- Иһээ Анастасия Егоровна өлбүтүн кыһыгар Сахалин Николаевнада дьыһалтата, табаарыстара.
- Балтылар, эдэмийдэр Анастасия Егоровна өлбүтүн кыһыгар Сахалина, биргэ төрөөбүттэригэр Болтонотон Слепцовтар, Чурапчытан Захаровтар.

Дьолуускай куорат олохтооҕо, тыл, үлэ ветерана **МАКСИМОВ Петр Петрович**
үлүн ыраакан ырыһтан өлбүтүн, кыһыгар Валентина Петровнада, күтүөттэр Николай Васильевич Оксентьевтарга, сизиттэригэр, кийиттэригэр дьирини курууруулаһа тирдэбит.
Сөдөһеһтар, Собакиннар, Янышевтар, Захаровтар.

Кутурданын тирдэлэр:
- аһа өлбүтүн, кыһыгар, биргэ үлэнир коллегаларыгар Валентина Петровнада уонна нини дьыс кэрэнигэр "Чурапчы" ТХК администрацията, профкома, коллективта.
- биргэ үлэнир коллегаларыгар, олоһоһуулаһа Николай Васильевич Оксентьевтар управлениетын административта, профкома.

Мырыла баһуулаһа олохтооҕо **Владимир Петрович уонна Валентина Ивановна ПЛАТОНОВТАР**
хомутолоохтук өлбүтүрүнэ. Владимир Петрович иһиттэр Анастасия Спирidonовнада, кыһыгар, истиник саныыр дьоннотугар Матрена Петровнада уонна кинилэр олоһоругар, аймактарыгар, билэр дьоннотугар дьирини курууруулаһа билэрэбит.
Понсеовтар, Адамовтар, Дюбурдуовтар.

Күндү талтыр иһэбит, эбэбит, үлэ, тыл ветерана, кырдыаһа эмп үлэһитэ, Чурапчы сэл. олохтооҕо **ТРЯПОВА Варвара Егоровна**
бу дьыл балаан ыйын 8 күнүгэр ыраакан ырыһтан олоһон туруулаһынан дьирини курутуулан туран, бары билэр дьонугар, аймактарыгар иһитинэрэбит.
Оҕолоро, сизиннэрэ.

Автор суругар этилэр санаа редакция позициятыгар мэлдьи сөп түбэһэр буолбатах. Сурукка ыһылар чакчылар кырдыктаахтарыгар этиһитиннэтин автор тус бэйэтэ сүгэр.